

Normální debil se vrací. Tentokrát do osmdesátek

Normální debil, autor-ská hra režiséra Roberta Bellana, se na jevišti pardubického divadla úspěšně reprizuje již pět let. V tomto týdnu repertoár doplnil druhý díl této oblíbené retro komedie.

Gabriela Gregorová
redaktorka MF DNES

PARDUBICE Pokud by vše vyšlo podle plánů, měla by inscenace Normální debil 2 svou premiéru již v únoru. V řádném termínu byla nazkoušena, přípravena, ale opatření kvůli epidemické situaci ji tehdy odložila na neurčito. Až teprve teď po více než čtvrt roce se komedie dostala na jeviště. Co taková několika-měsíční pauza s připravenou hrou udělá? „Já doufám, že nic. Průběžně jsme oprašovali a snažili se soubor udržet v jistém napětí, že už budeme brzy hrát. Spíš jsme ten čas využili k tomu, abychom ještě vylepšovali. Samozřejmě, že to bude definitivně dozkoušeno a usadí až s diváky, ale co se týká té první fáze, myslím, že pauza nemá žádný vliv. Co je nazkoušené, už se neztratí,“ říká režisér Robert Bellan, jenž se tak po pěti letech vrátil k pokračování příběhu Norberta Intrubise, kterého vlastně lze označit jako režisérovo alter ego.

V inscenaci Normální debil jsme Norberta sledovali jako pubertáka. V jaké fázi jeho života jej pokládáme nyní v pokračování hry?

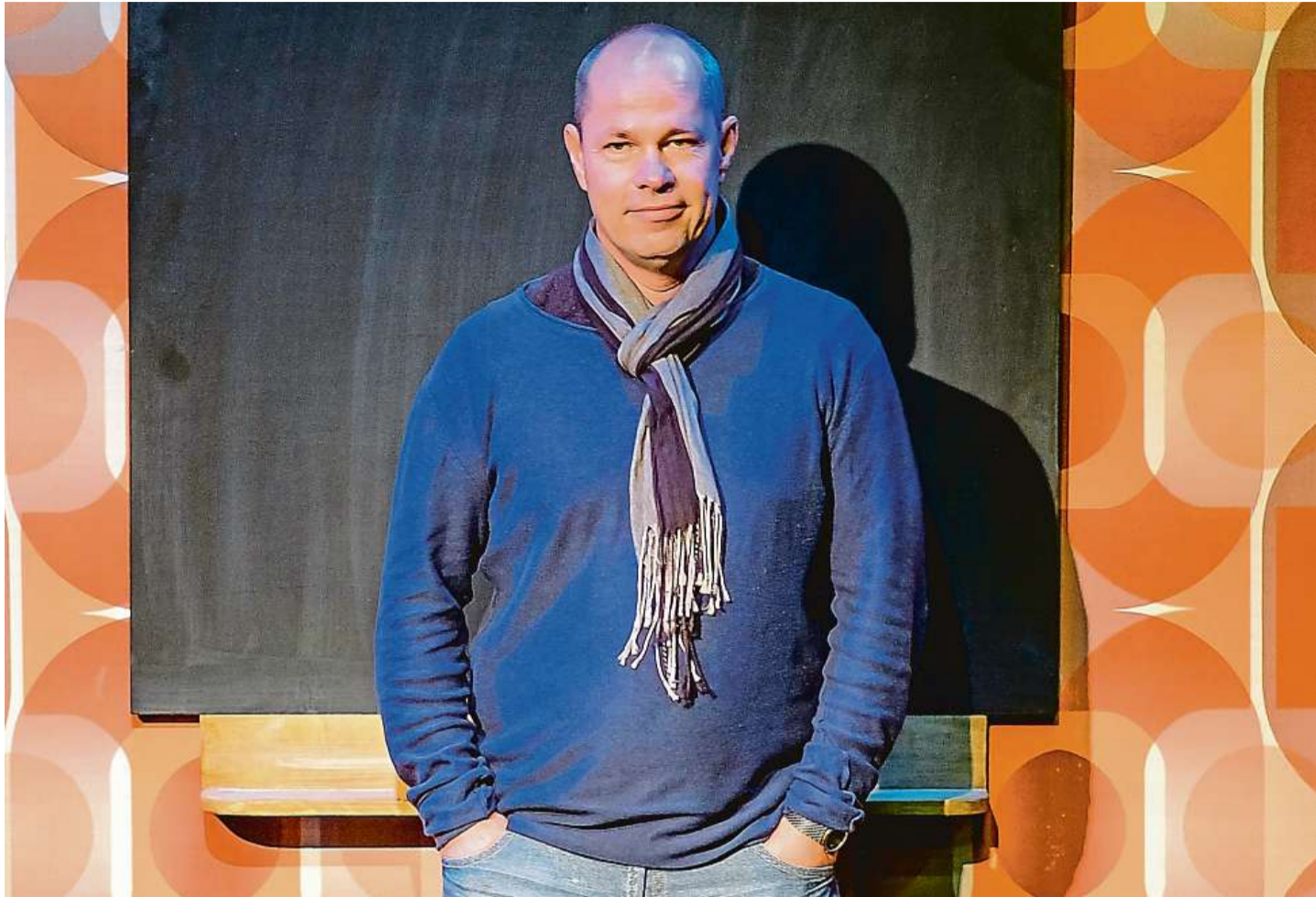
Dostáváme se do fáze přerodu Berta z chlapce v mladého muže. A protože přerod v muže za socialismu zprostředkovávala vojna, tak se podstatná část hry odehrává právě tam. V případě našeho hrdiny nejen na té základní „dospělácké“ vojně, ale i na vojenském gymnázium.

Když jsme se spolu bavili před pěti lety, řekl jste mi, že napsání jedničky bylo snahou o jakousi autopoterpií související s jistým nauterem, jež vyplývá z výchovných metod vašich rodičů. Co je pozadím dvojky?

Dvojka vznikla úplně z jiného důvodu. Měl jsem pocit, že dospívání hlavního hrdiny v reáliích socialismu skýtá určitý komický potenciál, který by bylo škoda nevyužít. Už není tak důležitá otázka výchovy a rodiny, ale Bertovy osobní zkušenosti s realitou dospěláckého života. Samozřejmě, rodiče a prostředí domova se tam objeví, ale oproti jedničce v menší míře. Což možná někteří neocení, protože scény s rodiči patří v pilotním díle k těm nejoblíbenějším. Na co se ale diváci myslí mohou nově těšit, je propojení příběhu Norberta Intrubise s konkrétními historickými událostmi. Proto má dvojka také podtitul Kalendárium. Například když Bert s kamarádem Cmilou utečou z vojny, tak se v Plzni na náměstí zúčastní taneční legendární davové scény z Discopříběhu. A mohu prozradit, že se oba zapíší do historie i originálním podílem na listopadové revoluci.

Co bylo podstatnější při výběru těch událostí - jejich důležitost v naší historii, nebo to, že hrály nějakou konkrétní roli ve vašem životě?

To je dobrá otázka... Vlastně jsem se spíš soustředil na jejich pestrost, a aby ty události byly obecně známé, a tedy parodovatelné. Takže

Robert Bellan Do Východočeského divadla se letos vrací s druhým pokračováním divácky oblíbené retro komedie Normální debil. Kromě toho, že režuruje, věnuje se i malování. Se svým obrazem pronikl i na stránky pánského magazínu. Foto: Radek Kalhous, MAFRA; repro: Robert Bellan

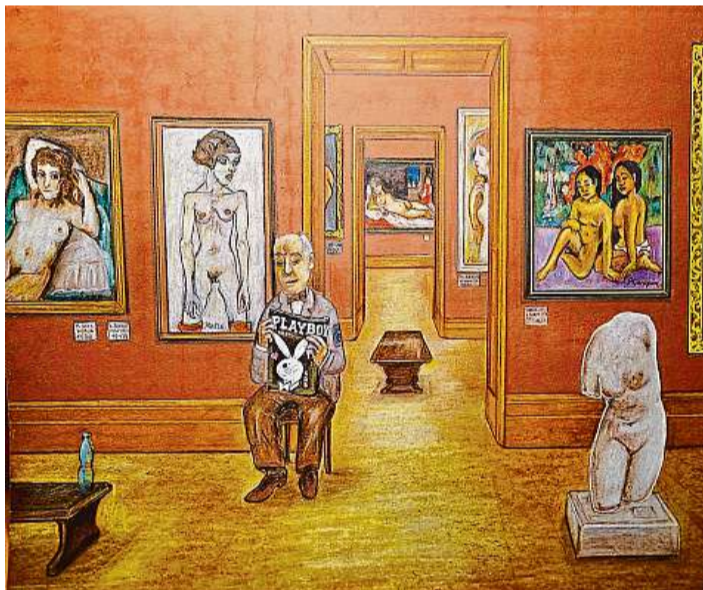
jsem si vypíchl události v tom daném roce, které by šly nějak vtipně divadelně zpracovat, a uvažoval jsem, jak by mohly zasáhnout do života hlavního hrdiny. Důležité je, že historické události nejsou zaměřeny čistě politicky, ale že je to opravdu kalendárium událostí zahrnující různé stránky života osmdesátých let. Prolínají se tu události sportovní, politické i kulturně společenské, a dohromady by tak měly vytvářet obraz doby.

Oproti jedničce jste výrazně změnil hernické obsazení, zůstal jen Petr Borevec. Proč? Neuvažoval jste nad tím, že byste tu kontinuitu s prvním dílem ponechal? Přece jenom, jednička je stále ještě na repertoáru a je to věc poměrně hodně navštěvovaná.

To je pravda, je jasné, že jednička má velkou fanouškovskou základnu, která bude mít svá očekávání a těšit se na oblíbené hrdiny z první verze. Dvojka je ale založena na úplně jiném principu, některé postavy jsou upozaděny, některé tam nejsou vůbec a velké množství postav naopak přibýlo. Takže je logické, že i typové obsazení musí vycházet z potřeb nové hry. Hry, která je navíc poměrně fyzicky i mentálně náročná. Každý má dvě, tři hlavní postavy a k tomu desítky dalších, musí zvládnout množství převleků, hudby, zpěvu, tance a rekvizit. Například herec Ladislav Špíner hraje celkem třicet postav. Proto jsem ho taky nově obsadil. Vždycky jsem měl pocit, že zvládne zahrát mnohem víc postav, než kolik standardně v jedné hře hraje.

Dá se to herecky i režijně ukočirovat?

Dá. Není to přehlídka různých postav, které se mění pomocí dokonalých převleků. Často jde jen o drobnou změnu - třeba nasazení jiné čepice. Podstatné je kreativní herectví a jistá hravost, která dává hercům možnost i při nějakém kixu vtipně reagovat. A je toho tolik, že i když herec něco pokazí, má x příležitostí na svou rehabilitaci. Pro představu: hra má dvacet obrazů, kde účinkuje šedesát postav. Například celá skupina Depeche Mode či armádní sbor Rudá záře...

A taky Jiřina Švorcová, Milouš Jakeš, Oldřich Kaiser, Rumburak...

Ano, ti všichni tam jsou. A nemůžu chybět ani Saskia Burešová, jde přece o Kalendárium.

Rád se vracíte do osmdesátých let?

Ano. Každý rád zavzpomíná na všechny ty roky, kdy byl mladý. To nemá souvislost s dobou a politickým klimatem, ve kterém žijete. Výsada mládí je, že máte množství snů a představ, co vás vše čeká, a ten budoucí svět před vámi je plný možností, nic to nemůže ovlivnit a stárí je táak daleko. Ten mladický pocit nekonečných možností je pro každého takovou milou retro vzpomínkou. Proto ty retro hry, filmy a seriály, ale i dobová móda a hudba pořád lidi baví.

Na sociálních sítích byly k vidění ukázky z vašeho kresleného deníku mapujícího zkoušky v pardubickém divadle. Jak dlouho malujete?

Ne moc dlouho. Zpočátku jen takové karikaturní kresbičky, kterými jsem si ilustroval první knižní vydání Normálního debila. Dostal jsem se k tomu tak, že nejdřív jsem nakreslil jednomu výtvarníkovi pár náčrtků, jak bych si představoval, aby mi tu knihu ilustroval. Když je viděl, poslal mě do pr...e s tím, že

lip by to nenakreslil, ať si to namaluju sám. A potom, už v době koronavirové, to moje malování vzalo docela švunk. Každý den jsem několik hodin kreslil a drze začal i věci zveřejňovat pod souhrnným názvem CoronArt. Už s tím doma všem lezu na nervy. Nejenže je otravuji a vyžadují názor, ale začal jsem malovat i větší formáty akrylem a olejem, který dost smrdí terpentýnem. No, co nadělám, když mě to tak baví. Navíc k mému překvapení chtějí lidé až hystericky moje obrázky vlastnit a nabízejí mi za ně opravdové peníze. Já ale prodávám jen výjimečně, mám své obrázky rád a rád se na ně doma dívám. Když někdo chce obrázek, ať si namaluje svůj.

A jak se tak přihodí, že se divadelní režisér coby malíř ocitne na stránkách Playboy?

To je díky té mé drzosti. Z velké části parafrázuji slavné obrazy známých mistrů a dávám je do jiných souvislostí. Třeba da Vinciho Monu Lisu jsem překreslil tak, že slavná dívka líže lízátko. Obraz se jmenuje „Mona lízá“. Co se týká Playboye, měl jsem nápad: Kustod sedí v galerii, která je plná maleb světoznámých aktů, ale on si prohlíží časopis Playboy. A jak tak prezentují své obrázky na sociálních sítích i jinak, dostal se obrázek až k šéfovi Playboye, který mě oslovil s tím, že časopis slaví třicáté výročí a že by

Robert Bellan (1966)

herec a režisér
Začínal v roce 1985 jako herec v Horáckém divadle Jihlava, od roku 1988 do roku 2001 působil ve Slovákém divadle Uherské Hradiště. Třikrát zvítězil v divácké anketě Slováký Oskar a za roli Babse v komedii Charleyova teta získal cenu kritiky Největší z pierotů. Od roku 2002 je režisérem na volné noze. Ve Slovákém divadle nastudoval inscenace Hrači, Blbec k večeri, Pechlo v hotelu Westminster, 1+1=6 či Rychlé šipy. Hostuje v řadě divadel po republice, v Pardubicích nastudoval inscenace A je to v pytlí, Normální debil, Rodinný podnik, Velká bankovní loupež a Normální debil 2.

dali ten obrázek hned vedle úvodníku. Tak jsem souhlasil. Ostatně bych rád i za zveřejnění v úvodníku časopisu Vlasta. Ale Playboy je asi lepší.

Jak jste strávil covidovou dobu zavřených divadel?

Příjemnou část doby jsem strávil tady ve Východočeském divadle, kde jsem jednak připravil Debila 2, ale rovněž nazkoušel a natočil v rámci akce Vitamín D mini inscenaci Prostřeno - Příběh krve. Kombinace divadla s filmařinou mě hodně bavila a společně s herci jsme si tuto adrenalinovou záležitost moc užili. A taky jsem v čase covidu stihl odpremiérovat svou hru Vinnetúú! v pražském Divadle Radka Brzobohatého. No, a ve větší míře jsem se mohl věnovat rodině a svým koníčkům - prostěvině, malování a psaní. Prostě jsem se tu hroznou dobu snažil využít nějak smysluplně.

Psaní? Takže se můžete těšit na Normálního debila 3?

Určitě ne. V Normálním debilovi 2 je vše, co jsem chtěl k tomu tématu dodat. A musím říct, že hra má tak krásně vymyšlený konec, že bych byl debil, kdybych to chtěl ještě rozmazávat dál. Ne, vážně. Trojka už nebude a já se hlavně těším, až si druhý a poslední díl Debila užijí herci společně s diváky.